

ບົດຄວາມ ໃນຫົວຂໍ້: “ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ”

ທ່ານຮຽກຽວກັບປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ຫຼື ບໍ່? ແລະ ຖ້າປະເທດໃດໜຶ່ງອອກຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາ, ປະເທດນັ້ນຈະຢູ່ໃນສະຖານະພາບໃດ? ບົດຄວາມນີ້ມີຄໍາຕອບ.

ນັບແຕ່ປີ 1971 ເປັນຕົ້ນມາ, ອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດ (ຫຼື ສປຊ) ໄດ້ກຳນົດສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ (Least Developed Countries ຫຼື LDCs) ຢ່າງເປັນທາງການ ໂດຍອີງຕາມຍັດຕິ ຂອງສະມັດຊາໃຫຍ່ອົງການ ສປຊ ສະບັບເລກທີ A/RES/2768, ລົງວັນທີ 18 ພະຈິກ 1971, ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດເອົາບັນດາປະເທດທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າ ແລະ ປະເຊີນກັບອະສັກທາງດ້ານໂຄງສ້າງຢ່າງໜັກໜ່ວງຕໍ່ການພັດທະນາ ເຂົ້າໃນບັນຊີປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ. ໃນນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງຖືກຈັດເຂົ້າໃນບັນຊີປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ນັບແຕ່ນັ້ນມາຈົນເຖິງປັດຈຸບັນ.

ບັນຊີປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແມ່ນຖືກກຳນົດໂດຍ ຄະນະກຳມະການດ້ານນະໂຍບາຍເພື່ອການພັດທະນາ ຂອງອົງການ ສປຊ (Committee for Development Policy ຫຼື CDP), ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດ 03 ເງື່ອນໄຂ ຫລື ມາດຖານ ເຊິ່ງລວມມີ: 1) ລາຍຮັບແຫ່ງຊາດສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ (Gross National Incomes ຫຼື GNI) ໂດຍກຳນົດເປັນສະກຸນເງິນໂດລາສະຫະລັດ; 2) ດັດສະນີຊັບສິນມະນຸດ (Human Assets Index ຫຼື HAI) ໂດຍຄິດໄລ່ຈາກ 0-100; ແລະ 3) ດັດສະນີຄວາມບອບບາງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (Economic and Environmental Vulnerability Index ຫຼື EVI) ໂດຍຄິດໄລ່ຈາກ 0-100. ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ປະເທດທີ່ກຳນົດໃຫ້ຢູ່ໃນສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາ ແມ່ນຈະມີລາຍຮັບແຫ່ງຊາດສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ (GNI) ຈຳນວນ \$1,088 ໂດລາສະຫະລັດ ລົງມາ; ດັດສະນີຊັບສິນມະນຸດ (HAI) ໃນຕົວເລກ 60 ຫຼື ໜ້ອຍກວ່າ; ແລະ ດັດສະນີຄວາມບອບບາງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (EVI) ໃນຕົວເລກ 36 ຫຼື ຫຼາຍກວ່າ.

ສຳລັບເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດທີ່ສາມາດຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາໄດ້ນັ້ນ, ປະເທດດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງຜ່ານການປະເມີນ ອີງຕາມມາດຖານ ທັງສາມເງື່ອນໄຂ, ເຊິ່ງໃນປີ 2024 ໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ: 1) ລາຍຮັບແຫ່ງຊາດສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ (GNI) ຕ້ອງມີຈຳນວນ \$1,306 ຂຶ້ນໄປ; 2) ດັດສະນີຊັບສິນມະນຸດ (HAI) ໃນຕົວເລກ 66 ຫຼື ຫຼາຍກວ່າ; ແລະ 3) ດັດສະນີຄວາມບອບບາງ (EVI) ໃນຕົວເລກ 32 ຫຼື ໜ້ອຍກວ່າ.

ປັດຈຸບັນ, ປະເທດທີ່ຢູ່ໃນບັນຊີດ້ອຍພັດທະນາ ມີທັງໝົດ 44 ປະເທດ ເຊິ່ງໃນນັ້ນ ຢູ່ທະວີບອາຟຣິກາ ມີ 32 ປະເທດ, ຢູ່ພາກພື້ນອາຊີ-ປາຊີຟິກ ມີ 10 ປະເທດ, ຢູ່ພາກພື້ນຕາເວັນອອກກາງ ມີ 01 ປະເທດ ແລະ ຂົງເຂດທະເລກາຣິບຽນ (Caribbean) 01 ປະເທດ, ເຊິ່ງມີລາຍລະອຽດຄື:

- **ໃນທະວີບອາຟຣິກາ ຈຳນວນ 32 ປະເທດ ໄດ້ແກ່:** ອັງໂກລາ (Angola), ເບແນັງ (Benin), ບູກິນາຟາໂຊ (Burkina Faso), ບູຣູນດີ (Burundi), ອາຟຣິກາກາງ (Central African Republic), ຊາດ (Chad), ໂກໂມຣິສ (Comoros), ກົງໂກ Congo, ຈິບູຕີ (Djibouti), ອີຣີເທຣຍ (Eritrea); ເອທິໂອປີ (Ethiopia), ກຳເບຍ (Gambia), ກິເນ (Guinea), ກິເນ-ບິຊາວ (Guinea-Bissau), ເລໂຊໂຕ (Lesotho), ໄລບີເຣຍ (Liberia), ມາດາກາສະກາ (Madagascar), ມາລາວີ (Malawi), ມາລີ (Mali), ໂມຣິຕານຍ (Mauritania), ໂມຊຳບິກ (Mozambique), ນິເຊ (Niger), ຣູວັນດາ (Rwanda), ເຊເນການ (Senegal) ພວມກະກຽມອອກໃນປີ 2029, ເຊຍຣາເລໂອນ (Sierra Leone), ໂຊມາລີ (Somalia), ຊູດັງໃຕ້ (South Sudan), ຊູດັງ (Sudan), ຕັງຊານີ (Tanzania), ໂຕໂກ (Togo), ອູກັນດາ (Uganda) ແລະ ຊຳເບຍ (Zambia).
- **ພາກພື້ນອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ ມີຈຳນວນ 10 ປະເທດ:** ອາຟະການິດສະຖານ (Afghanistan), ບັງກລາເທດ (Bangladesh) ກຽມອອກໃນປີ 2026, ກຳປູເຈຍ (Cambodia) ກຽມອອກໃນປີ 2029, ສປປ ລາວ (ກຽມອອກໃນປີ 2026), ກິຣິບາຕີ (Kiribati), ມຽນມາ (Myanmar), ເນປານ (Nepal) ກຽມອອກໃນປີ 2026,

ໂຊໂລມອນ ໄອແລນ (Solomon Islands) ກຽມອອກໃນປີ 2027, ຕິມໍແລັດສະເຕ (Timor-Leste) ແລະ ຕູວາລູ (Tuvalu).

- ພາກພື້ນຕາເວັນອອກກາງ ມີ 01 ປະເທດ: ເຢເມນ (Yemen).
- ຂົງເຂດກາຣິບຽນ (Caribbean) ມີ 01 ປະເທດ: ໄຮຕີ (Haiti).

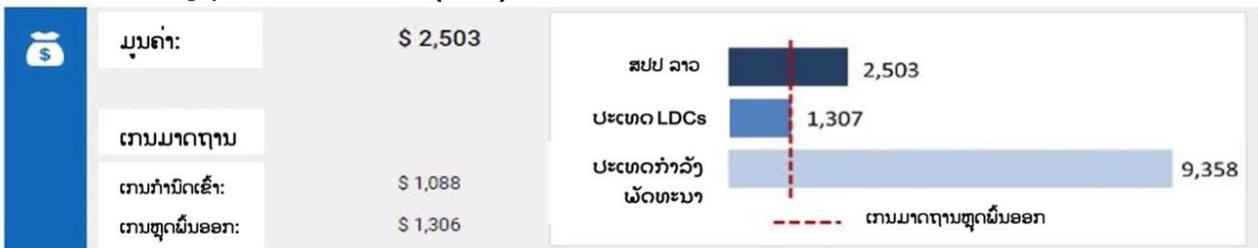
ບັນດາປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ມີອັດຕາກວມເອົາຄວາມທຸກຍາກຂອງໂລກປະມານ 40% ແລະ ມີປະຊາກອນທັງໝົດກວມເອົາປະມານ 13% ຂອງປະຊາກອນໂລກ ຫຼື ປະມານ 1.16 ຕື້ຄົນ. ນັບແຕ່ປີ 1971 ມາຮອດປັດຈຸບັນ, ມີພຽງແຕ່ 08 ປະເທດເທົ່ານັ້ນ ທີ່ສາມາດຫລຸດພື້ນຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາ ຄື: ບົດສະວານາ (Botswana) ໃນປີ 1994, ກັບແວກ (Cabo Verde) ໃນປີ 2007, ມານດີບ (Maldives) ໃນປີ 2011, ຊາມົວ (Samoa) ໃນປີ 2014, ເອກວາຕໍຣີອານ ກິເນ (Equatorial Guinea) ໃນປີ 2017, ວານູອາຕູ (Vanuatu) ໃນປີ 2020, ບູຖານ (Bhutan) ໃນປີ 2023 ແລະ ຫຼັງສຸດແມ່ນ ຊາວໂຕເມ ແລະ ປຣິນຊິບ (São Tomé and Príncipe) ໃນປີ 2024.

ຫຼາຍທ່ານອາດຈະສົງໄສ ຫຼື ອາດບໍ່ແນ່ໃຈວ່າ ຫຼັງຈາກບັນດາປະເທດເຫຼົ່ານີ້ອອກຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາ ໄປແລ້ວ ປະເທດເຫຼົ່ານີ້ຈະຢູ່ໃນສະຖານະພາບໃດ? ຈະກາຍເປັນປະເທດທີ່ຈະເລີນ ຫຼື ປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ ເລີຍບໍ່? ຄໍາຕອບຄື: ຫຼັງຈາກທີ່ປະເທດເຫຼົ່ານີ້ອອກຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາແລ້ວ, ປະເທດເຫຼົ່ານີ້ກໍຈະຢູ່ໃນສະຖານະພາບເປັນປະເທດ “ກໍາລັງພັດທະນາ” ຫຼື **Developing Countries** ຄືກັບຫຼາຍໆປະເທດ ເຊັ່ນ: ສປປ ຈີນ, ສສ.ຫວຽດນາມ, ໄທ, ອິນໂດເນເຊຍ ແລະ ອື່ນໆ, ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າຈະກາຍເປັນປະເທດທີ່ຈະເລີນ ຫຼື ພັດທະນາແລ້ວໂດຍທັນທີທັນໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າ ໝົດທຸກຄົນໃນປະເທດຈະຝັນທຸກ. ປະເທດເຫຼົ່ານີ້ກໍຍັງຈະຕ້ອງສືບຕໍ່ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຕົນ ຕາມແນວທາງຂອງລັດຖະບານປະເທດນັ້ນໆວາງອອກໃນແຕ່ລະໄລຍະ ເພື່ອກ້າວໄປສູ່ການເປັນປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ ຫຼື ໃນພາສາອັງກິດ ເອີ້ນວ່າ “**Developed Countries**” ເຊັ່ນ: ຝຣັ່ງ, ສະວິດ, ຍີ່ປ່ນ ແລະ ອື່ນໆ. ນອກນີ້, ໃຫ້ທຸກຄົນເຂົ້າໃຈນຳກັນຕື່ມອີກວ່າ ເຖິງວ່າບັນດາປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບສະຖານະພາບວ່າເປັນປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ ກໍບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າປະເທດນັ້ນໆ ຈະບໍ່ມີຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ທຸກຄົນໃນປະເທດມີລາຍຮັບທີ່ສູງທັງໝົດ.

ສໍາລັບການປະເມີນຄັ້ງຫຼ້າສຸດ ຂອງຄະນະກຳມະການນະໂຍບາຍດ້ານການພັດທະນາ (CDP) ຕໍ່ກັບເງື່ອນໄຂໃນການອອກຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນສາມາດຜ່ານເງື່ອນໄຂ ຈຳນວນສາມຄັ້ງຕິດຕໍ່ກັນຄື ໃນປີ 2018 (ຜ່ານສອງໃນສາມເງື່ອນໄຂ), 2021 ແລະ 2024 (ຜ່ານທັງສາມເງື່ອນໄຂ), ເຊິ່ງໃນປີ 2024 ແມ່ນມີລາຍລະອຽດຄື: 1) ລາຍຮັບ GNI ຈຳນວນ: \$2,503 ; 2) ດັດສະນີ HAI ແມ່ນ 74.8 ແລະ 3) ດັດສະນີ EVI ແມ່ນ 29.8

- ຕາຕະລາງສະແດງຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ການປະເມີນ 03 ເງື່ອນໄຂການອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ຂອງ ສປປ ລາວ (ປະເມີນໂດຍ ອົງການ ສປຊ) ໃນປີ 2024:

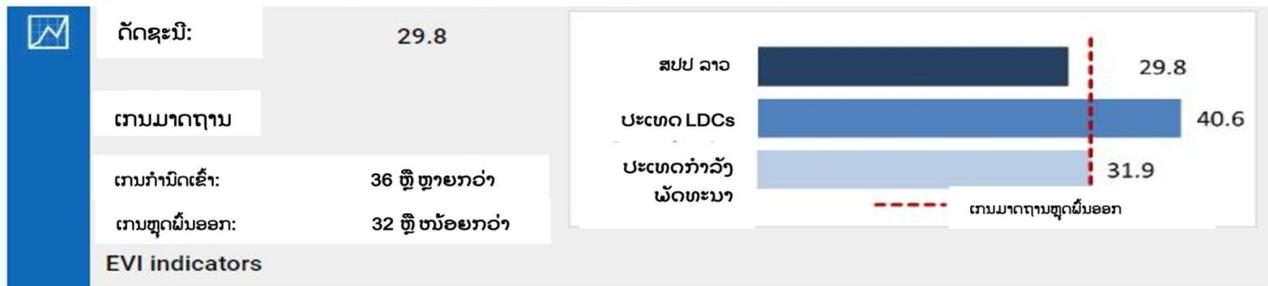
ລາຍຮັບແຫ່ງຊາດສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ (GNI)

ດັດສະນີຊັບສິນມະນຸດ (HAI)

ດັດສະນີຄວາມບອບບາງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (EVI)

ສະນັ້ນ, ການອອກຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າ ສປປ ລາວ ເຮົາຈະ ກາຍເປັນປະເທດທີ່ຈະເລີນ ຫຼື ພັດທະນາແລ້ວ ໂດຍທັນທີທັນໃດ, ແຕ່ຈະເປັນບາດກ້າວທຳອິດທີ່ຈະນຳພາປະເທດກ້າວເຂົ້າ ສູ່ສະຖານະພາບ “ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ” (Developing Country) ແລະ ເລີ່ມຕົ້ນເສັ້ນທາງທີ່ຈະນຳພາປະເທດໄປສູ່ຈຸດ ມຸ່ງໝາຍອັນສູງສຸດ ກໍຄືການກາຍເປັນ “ປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ” (Developed Country) ຕາມແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 05 ປີ ແລະ ແຜນພັດທະນາອື່ນໆ ທີ່ພັກ-ລັດຖະບານ ໄດ້ວາງອອກໃນແຕ່ລະໄລຍະ. ອີງຕາມຜົນ ການປະເມີນຂອງອົງການ ສປຊ ໃນປັດຈຸບັນ, ສປປ ລາວ ແມ່ນສາມາດຖືກສະເໜີ ຫລື ແນະນຳ (Recommended) ໃຫ້ອອກຈາກສະຖານະພາບດັ່ງກ່າວໄດ້ພາຍໃນປີ 2026 ພ້ອມກັບ ບັງກລາເທດ ແລະ ເນປານ ໂດຍປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕອນ ການຮັບຮອງຢ່າງເປັນທາງການໂດຍ ສະພາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ສປຊ (ECOSOC) ແລະ ສະມັດຊາໃຫຍ່ ອົງການ ສປຊ (UN General Assembly). ສະຫລຸບແລ້ວ, ການທີ່ປະເທດໃດຫນຶ່ງຈະຖືກຍ້າຍຈຸດເຂົ້າ ຫລື ໃຫ້ອອກຈາກບັນຊີປະເທດ ດ້ອຍພັດທະນາ ແມ່ນການຕັດສິນໂດຍຜ່ານກົນໄກຂອງສາກົນ ກໍຄືອົງການ ສປຊ ເຊິ່ງບໍ່ແມ່ນລັດຖະບານປະເທດໃດຫນຶ່ງ ຈະສາມາດກຳນົດໄດ້ດ້ວຍຕົນເອງ.

ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບການກະກຽມຄວາມພ້ອມຂອງ ສປປ ລາວ, ກາລະໂອກາດ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ໃນການຫລຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ ມາເປັນ “ກຳລັງພັດທະນາ”, ກະລຸນາຕິດຕາມໄດ້ ໃນບົດຄວາມສະບັບຕໍ່ໄປ.

ເອກະສານອ້າງອີງ:

Committee for Development Policy, C., & UNDESA. (2021). *Handbook on the Least Developed Country Category*. United Nations. <https://www.un.org/development/desa/dpad/wp-content/uploads/sites/45/LDC-Handbook-2021.pdf>

OHRLLS. (2025a). *About Least Developed Countries | Office of the High Representative for the Least Developed Countries, Landlocked Developing Countries and Small Island Developing States*. <https://www.un.org/ohrlls/content/about-least-developed-countries>

OHRLLS. (2025b). *LDC Category | Office of the High Representative for the Least Developed Countries, Landlocked Developing Countries and Small Island Developing States*. <https://www.un.org/ohrlls/content/lcdc-category>

UNCTAD. (2025). *UN list of least developed countries | UN Trade and Development (UNCTAD)*. <https://unctad.org/topic/least-developed-countries/list>

World Bank. (2023). *World Bank Open Data*. World Bank Open Data.

<https://data.worldbank.org>

ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ. (2023). *ແຜນຍຸດທະສາດການຂ້າມຜ່ານຂອງ ສປປ ລາວ ເພື່ອອອກຈາກສະຖານະພາບ ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໃນປີ 2026 ແລະ ຫຼັງປີ 2026*.

ຂຽນໂດຍ: ລິດສະດາ ຄຸນນະວົງສາ, ພະແນກເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ສປຊ, ກົມອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ, ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ

ຮຽບຮຽງໂດຍ: ກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນດຳເນີນງານ ສປຊ ສຳລັບ ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ